

*Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky*

***SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2004***

*Slovenská agentúra
životného prostredia*

Stratégia štátnej environmentálnej politiky vedie k začleneniu Slovenskej republiky, ako samostatného štátu, do globálnej aliancie, tvoriacej predpoklad dosiahnutia celoeurópskej a celosvetovej environmentálnej bezpečnosti, mieru a trvalo udržateľného rozvoja a života na Zemi ...

zo Stratégie štátnej environmentálnej politiky z roku 1993

STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

● ENVIRONMENTÁLNE PRÁVO

V Zbierke zákonov SR bolo v roku 2004 uverejnených nasledovných 9 zákonov, 4 nariadenia vlády SR, 17 vyhlášok MŽP SR, 2 výnosy MŽP SR a 3 opatrenia MŽP SR. Išlo o tieto právne predpisy:

- zákon č. 17/2004 Z.z. o poplatkoch za uloženie odpadov,
- zákon č. 24/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o znení a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 205/2004 Z.z. o zhromažďovaní a šírení informácií o životnom prostredí a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon),
- zákon č. 443/2004 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmení a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 572/2004 Z.z. o obchodovaní s emisnými kvótami,
- zákon č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady (súvisiaci predpis),
- zákon č. 587/2004 Z.z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 666/2004 Z.z. o ochrane pred povodňami,
- zákon č. 733/2004 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o znení a doplnení niektorých zákonov,
- nariadenie vlády SR č. 153/2004 Z.z., ktorým sa ustanovujú záväzné limity a termíny pre rozsah opätovného použitia častí starých vozidiel, zhodnocovania odpadov zo spracovania starých vozidiel a ich recyklácie,
- nariadenie vlády SR č. 335/2004 Z.z, ktorým sa mení nariadenie vlády SR č. 47/1997 Z.z. o Pieninskom národnom parku,
- nariadenie vlády SR č. 617/2004 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti,
- nariadenie vlády SR č. 755/2004 Z.z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spolplatňovaním užívania vôd,

- vyhláška MŽP SR č. **51/2004 Z.z.**, ktorou sa ustanovuje obsah programu znižovania emisií, obsah údajov a spôsob informovania verejnosti,
- vyhláška MŽP SR č. **53/2004 Z.z.**, ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu palív a vedenie prevádzkovej evidencie,
- vyhláška MŽP SR č. **55/2004 Z.z.**, ktorou sa ustanovujú náležitosti prevádzkových poriadkov verejných vodovodoch a verejných kanalizácií,
- vyhláška MŽP SR č. **61/2004 Z.z.**, ktorou sa ustanovujú požiadavky na vedenie prevádzkovej evidencie a rozsah ďalších údajov o stacionárnych zdrojoch,
- vyhláška MŽP SR č. **90/2004 Z.z.**, ktorou sa vykonáva zákon o systéme environmentálne orientovaného riadenia a auditu,
- vyhláška MŽP SR č. **122/2004 Z.z.** o chránenej krajinskej oblasti Latorica,
- vyhláška MŽP SR č. **125/2004 Z.z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spracúvaní starých vozidiel a o niektorých požiadavkách na výrobu vozidiel,
- vyhláška MŽP SR č. **126/2004 Z.z.** o autorizácii, o vydávaní odborných posudkov vo veciach odpadov, o ustanovení osôb oprávnených na vydanie posudkov a o overovaní odbornej spôsobilosti týchto osôb,
- vyhláška MŽP SR č. **127/2004 Z.z.** o sadzbách pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu, o zozname výrobkov, materiálov a zariadení, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu, a o podrobnostiach o obsahu žiadosti o poskytnutie prostriedkov z Recyklačného fondu,
- vyhláška MŽP SR č. **128/2004 Z.z.**, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 283/2001 Z.z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch v znení vyhlášky č. 509/2002 Z.z.,
- vyhláška MŽP SR č. **129/2004 Z.z.**, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 284/2001 Z.z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov v znení vyhlášky č. 409/2002 Z.z.,
- vyhláška MŽP SR č. **135/2004 Z.z.** o dekontaminácii zariadení s obsahom polychlórovaných bifenylov,
- vyhláška MŽP SR č. **315/2004 Z.z.**, ktorou sa ustanovuje rozsah a početnosť odberu vzoriek a požiadavky na rozsah a vykonávanie rozborov odpadových vôd,
- vyhláška MŽP SR č. **319/2004 Z.z.**, ktorou sa ustanovujú zóny Pieninského národného parku,
- vyhláška MŽP SR č. **636/2004 Z.z.**, ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu surovej vody a na sledovanie kvality vody vo verejných vodovodoch,
- vyhláška MŽP SR č. **711/2004 Z.z.**, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- opatrenie MŽP SR č. **450/2004 Z.z.** o vydaní výnosu, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu,
- opatrenie MŽP SR č. **471/2004 Z.z.** o vydaní výnosu výnos č. 4/2004 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MŽP SR,
- opatrenie MŽP SR č. **318/2004 Z.z.** o úprave dispozičných oprávnení správcov majetku štátu v zriaďovateľskej pôsobnosti MŽP SR pri nakladaní s majetkom štátu,
- oznámenie MŽP SR č. **159/2004 Z.z.** o vydaní výnosu č. 1/2004, ktorým sa ustanovujú osobitné podmienky na udelenie národnej environmentálnej značky pre výrobnú skupinu Nepálené murovacie materiály,
- oznámenie MŽP SR č. **160/2004 Z.z.** o vydaní výnosu č. 2/2004, ktorým sa ustanovujú osobitné podmienky na udelenie národnej environmentálnej značky pre výrobnú skupinu Drôtovo kamenné konštrukcie.

Návrh

a) zásadnej rozvojovej koncepcie, najmä v oblasti energetiky, baníctva, priemyslu, dopravy, poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva, odpadového hospodárstva a cestovného ruchu,
 b) uzemnopláňovacej dokumentácie veľkého územného celku a sídelných útvarov vybraných miest, najmä centier oblastí, mestských pamiatkových rezervácií, kúpeľných miest a zvlášť znečistených lokalít,
 musí obsahovať hodnotenie z hľadiska jeho predpokladaných vplyvov na životné prostredie a podľa potreby tiež **návrh opatrení na vylúčenie alebo zníženie nepriaznivých vplyvov.**

§ 35 ods. 1 zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov

● POSUDZOVANIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

V roku 2004 sa podľa zákona NR SR č. 127/1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (EIA) v znení neskorších predpisov **posudzovalo celkom 700 zámerov stavieb**, zariadení a činností. Z tohto celkového počtu posudzovaných zámerov bolo v roku 2004 **ukončené posudzovanie pre 468** stavieb, zariadení a činností. Zoznam ukončených projektov je uvedený na internetovej stránke MŽP SR a je pravidelne aktualizovaný.

Záverečné stanoviská, ktoré v roku 2004 vydalo MŽP SR, boli vo všetkých prípadoch súhlasné s návrhom opatrení na zníženie negatívnych vplyvov na životné prostredie.

V roku 2004 sa pokračovalo v zapisovaní do Zoznamu odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie podľa vyhlášky MŽP SR č. 52/1995 Z.z. Do konca roku 2004 bolo v tomto zozname, ktorý vedie MŽP SR, zapísaných 373 fyzických osôb a 39 právnických osôb.

V oblasti plnenia záväzkov vyplývajúcich pre SR z **Dohovoru Európskej hospodárskej komisie OSN o hodnotení vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice (Dohovor Espoo)** sa v roku 2004 pokračovalo v príprave návrhov bilaterálnych zmlúv so susednými štátmi a vytvárali sa podmienky pre úplnú implementáciu Dohovoru

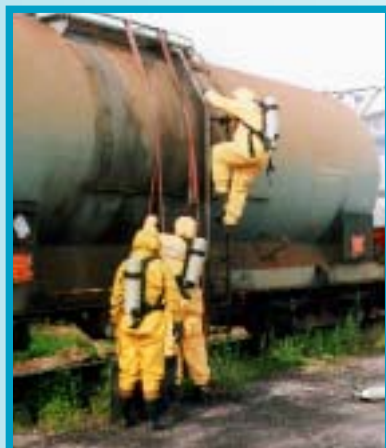
14. októbra 2004 bola ako prvá podpísaná **Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Rakúskej republiky o vykonávaní Dohovoru o posudzovaní vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice**. Platnosť tejto dohody je od 1. februára 2005.

Zástupcovia MŽP SR sa aktívne zúčastňovali na medzinárodných rokovaníach pracovnej skupiny EIA a Implementačného výboru Dohovoru Espoo, ktorého členom je Slovenská republika od 26. 2.2001.

V roku 2004 sa začalo s vytváraním podmienok pre ratifikáciu "Protokolu o strategickom environmentálnom hodnotení k Dohovoru EHK OSN o posudzovaní vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice, ktorý Slovenská republika podpísala 19. 12. 2003 s výhradou ratifikácie.

V roku 2004 bol dopracovaný **návrh nového zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie**, ktorý zahŕňa komplexné posudzovanie vplyvov na životné prostredie, to znamená posudzovanie strategických dokumentov (politiky, koncepcie, plány a programy), posudzovanie stavieb zariadení a činností a posudzovanie vplyvov strategických dokumentov a stavieb, zariadení a činností presahujúcich štátne hranice, ako základná podmienka pre ratifikáciu protokolu. Návrh zákona bol prerokovaný v Legislatívnej rade vlády SR a bol predložený na rokovanie vlády SR. Predpokladá sa, že nový zákon bude prijatý v priebehu roka 2005.

Pokračovala prevádzka **Dokumentačného centra EIA** pri Slovenskej agentúre životného prostredia, ktorého úlohou je archivovať dokumentáciu z procesu EIA a zároveň ju sprístupňovať verejnosti v zmysle jej požiadaviek. Realizované bolo budovanie informačného systému EIA, ktorý slúži na systematické sústreďovanie a poskytovanie informácií o procese EIA odbornej i laickej verejnosti.

Prevádzkovateľ je povinný prijať všetky opatrenia potrebné na prevenciu závažných priemyselných havárií a v prípade vzniku takej havárie alebo jej bezprostrednej hrozby opatrenia potrebné na jej zdoľanie a obmedzenie jej následkov na život a zdravie ľudí, životné prostredie a majetok.

§3 ods. 1 zákona č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

● PREVENIA ZÁVAŽNÝCH PRIEMYSELNÝCH HAVÁRIÍ

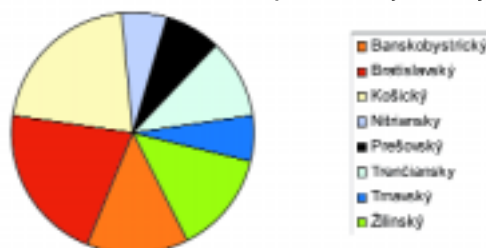
Zákon č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov ustanovuje podmienky a postup pri prevencii závažných priemyselných havárií v **podnikoch s prítomnosťou vybraných nebezpečných látok** a na pripravenosť na ich zdoľovanie a obmedzovanie ich následkov na život a zdravie ľudí, životné prostredie a majetok. Tento zákon plne transponuje smernicu Rady 96/82/EC o kontrole veľkých havarijných nebezpečenstiev s prítomnosťou vybraných nebezpečných látok, tzv. SEVESO II. Zákon rozdeľuje podniky podľa množstva vybraných nebezpečných látok prítomných v podniku na **kategóriu A a kategóriu B (tzv. SEVESO podniky)**. V súčasnosti pod zákon spadá 32 podnikov kategórie A a 34 podnikov kategórie B. Medzi povinnosti prevádzkovateľov podnikov, v ktorých sa nachádzajú vybrané nebezpečné látky patrí:

- preveriť celkové množstvo vybraných nebezpečných látok v podniku a následne zaradiť podnik do príslušnej kategórie,
- podať oznámenie o zaradení podniku na príslušný OÚ ZP.
- Podniky zaradené do príslušnej kategórie musia:
 - ustanoviť odborne spôsobilú osobu,
 - vypracovať program prevencie závažných priemyselných havárií a zaviesť bezpečnostný riadiaci systém,
 - vypracovať hodnotenie rizika a bezpečnostnú správu,
 - vypracovať havarijný plán,
 - informovať verejnosť
 - zabezpečiť záchrannú službu,
 - uzatvoriť zmluvu o poistení zodpovednosť za škodu,
 - predložiť podklady na vypracovanie plánu ochrany obyvateľstva.

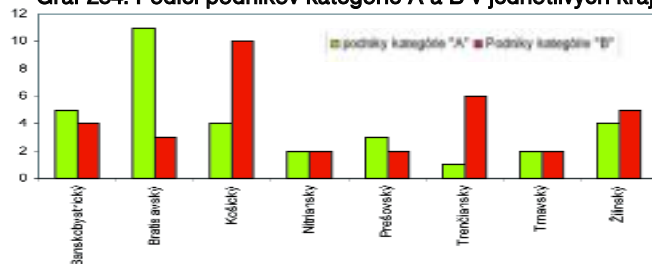
Mapa 24. Rozloženie podnikov podliehajúcich zákonu č. 261/2002 Z.z.

Graf 233. Podiel SEVESO podnikov v jednotlivých krajoch

Graf 234. Podiel podnikov kategórie A a B v jednotlivých krajoch

Vláda SR uznesením č. 263/2003 a následne aj NR SR uznesením č. 329/2003 vyslovili súhlas s prístupom SR k Dohovoru EHK OSN o cezhraničných účinkoch priemyselných havárií. Dohovor nadobudol pre SR platnosť 8. decembra 2003. Zmluvnými stranami je 30 členských krajín EHK OSN a EÚ.

Cieľom dohovoru je v záujme trvalo udržateľného rozvoja na základe princípov medzinárodného práva a zvyklostí, najmä s prihliadnutím na zásady priateľských susedských vzťahov, reciprocity, nediskriminácie a dobrej vôle, napomáhať spolupráci medzi štátmi pri prevencii priemyselných havárií, pripravenosti na ne, pri ich efektívnom zdoľovaní a obmedzovaní ich nepriaznivých účinkov, najmä takých, ktoré môžu presiahnuť hranice štátov.

Genetické technológie sú činnosti genetického inžinierstva a modernej biotechnológie, ktorými sa vytvárajú a používajú žive geneticky modifikované organizmy vrátane mikroorganizmov.

Geneticky modifikovaný organizmus je organizmus, ktorého genetický materiál bol zmenený spôsobom, ktorý sa prirodzene pri pohlavnom rozmnožovaní a prirodzenej rekombinácii nevyskytuje.

§2 ods. 1 a §4 ods. 1 zákona č. 151/2002 Z.z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení neskorších predpisov.

● GENETICKÉ TECHNOLOGIE A GENETICKY MODIFIKOVANÉ ORGANIZMY

◆ Používanie genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov (GMO)

Zákon č. 151/2002 Z.z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov (ďalej len "zákon o GMO") komplexne upravuje povinnosti fyzických a právnických osôb pri vytváraní a používaní živých GMO tak, aby bola zaistená ochrana zdravia človeka a zvierat a životného prostredia.

V zákone o GMO sú transformované dve smernice Európskej únie - smernica Rady 98/81/EC pozmeňujúca smernicu 90/219/EEC o kontrolovanom použití geneticky modifikovaných mikroorganizmov a - smernica 2001/18/ES Európskeho parlamentu a Rady o zámernom uvoľnení GMO do životného prostredia, ktoré spolu s nariadeniami Európskeho parlamentu a Rady č. 1829/2003 a č. 1830/2003 tvoria právny základ pre zjednotenie pravidiel používania GMO v európskom priestore.

V zmysle zákona č. 151/2002 Z.z. genetické technológie a geneticky modifikované organizmy možno používať tromi spôsobmi:

- 1/ v uzavretých priestoroch (zariadeniach)
- 2/ zavádzaním do životného prostredia
- 3/ uvedením na trh.

◆ Používanie genetických technológií a GMO v uzavretých priestoroch

Uzavretými priestormi sú laboratória, skleníky, pestovateľské miestnosti, v ktorých sa vytvárajú a používajú živé GMO a ktorých spoločným znakom je, že použitím ochranných opatrení sa organizmy nedostanú do kontaktu s okolím. Plánované používanie genetických technológií a GMO v uzavretých priestoroch sa zatrieduje do nasledovných rizikových tried:

- Riziková trieda 1- žiadne, alebo len zanedbateľné riziko
- Riziková trieda 2 - malé riziko
- Riziková trieda 3 - stredne veľké riziko
- Riziková trieda 4 - veľké riziko

V roku 2004 MŽP SR prijalo 7 žiadostí na registráciu uzavretých priestorov (zariadení), podľa § 8 zákona o GMO a 14 žiadostí na vydanie súhlasu na prvé použitie zariadení podľa § 13 ods. 1, písm. a zákona o GMO.

Na základe prijatých žiadostí MŽP SR v roku 2004 zapísalo do registra zariadení 51 zariadení a 102 zariadeniam vydalo súhlas na ich prvé použitie na genetické technológie.

Súhlas na začatie činností zatriedených do rizikovej triedy 3 a 4 nebol vydaný a MŽP SR žiadosť o vydanie takéhoto súhlasu doteraz neprijalo.

Tabuľka 206. Zoznam zaregistrovaných zariadení s uvedením žiadateľa k 31.12.2004

	Žiadateľ	Registračné číslo zariadenia	Celkový počet zariadení	Úroveň ochrany
1	Ústav genetiky a biotechnológie rastlín SAV, Akademická 2, Nitra	1063 - 4063	4	1
2	Fermas, Slovenská Lupča 938, 976 13	5063	1	1
3	Fermas, Slovenská Lupča 938, 976 13	6063 - 17063	12	1
4	bel/NOVAMANN, International, s.r.o., Továrnska 14, 815 71 Bratislava	18063 - 21063	4	1
5	Slovenská technická univerzita, Radlinského 9, 812 37 Bratislava	22063 - 27063	6	1
6	Chemický ústav SAV, Dúbravská cesta 9, 845 38 Bratislava	28063 - 38063	11	1
7	Univerzita Komenského, Prírodovedecká fakulta, Mlynská dolina 1, Bratislava	3983 - 7183	33	1
8	Ústav molekulárnej fyziológie a genetiky SAV, Vlárská 5, Bratislava	7283 - 7483	3	1
9	Univerzita veterinárskeho lekárstva, Pracovisko analýzy DNA, Komenského 73, Košice	7593 7693	1 1	1 2
10	Ústav fyziológie hospodárskych zvierat SAV, Šoltésová 4-6, Košice	7793	1	2
11	Štátny veterinárny a potravinový ústav, Janoškova 1611/58, Dolný Kubín	78103 - 79103	2	1
12	Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Prírodovedecká fakulta, Ústav biologických a ekologických vied, Mánesová 23, Košice	80103 - 82103	3	1
13	Výskumný ústav rastlinnej výroby, Bratislavská cesta 122, 921 68 Piešťany	83103 - 98103	16	1
14	Ústav molekulárnej biológie SAV, Dúbravská cesta 21, 842 51 Bratislava	99113 - 141113	43	1
15	Virologický ústav SAV, Dúbravská cesta 9, 845 05 Bratislava	180123 - 188123, 142123 - 147123 148113-166113,	15 19	1 2
16	Výskumný ústav živočíšnej výroby, Hlohovská 2, 949 92 Nitra	167123 - 174123, 179123	9	1
17	Neuroimunologický ústav SAV, Dúbravská cesta 9, Bratislava	175123, 176123 177123, 178123 234084, 236084	2 2 3	2 1 1
18	Výskumný ústav živočíšnej výroby, Hlohovská 2, 949 92 Nitra	189024 - 212024	24	1
19	Ústav biochémie a genetiky živočíchov SAV, Moyzesova 61, 900 28 Ivanka pri Dunaji	213024 - 216024	4	1
20	Univerzita veterinárskeho lekárstva, Laboratórium biomedicínskej mikrobiológie a imunológie (I.BMI), Komenského 73, 041 81 Košice	217024 218024	1 1	1 2
21	Ústav experimentálnej onkológie SAV, Vlárská 7, 833 91 Bratislava	219044 - 221044 222044 - 230044	3 9	2 1
22	Ústav molekulárnej fyziológie a genetiky SAV, Vlárská 5, 833 34 Bratislava	231054 - 232054	2	1
23	Štátny veterinárny a potravinársky ústav Bratislava	233064	1	1
24	Výskumný a šľachtiteľský ústav zemiakársky Veľká Lomnica	237094, 238094	2	1
25	Ústav biochémie a genetiky živočíchov Ivanka pri Dunaji	239104	1	1

Zdroj: MŽP SR

◆ **Zavedenie geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia**

Zavedenie do životného prostredia je akékoľvek úmyselné zavedenie nejakého GMO pre iné účely ako je umiestnenie na trh, pri ktorom sa nepoužili žiadne kontrolné opatrenia na ohraničenie ich kontaktu s obyvateľstvom a životným prostredím, s cieľom poskytnúť im vysokú úroveň bezpečnosti. Do konca roku 2004 MŽP SR nevydalo súhlas na zavedenie GMO do životného prostredia a ani neprijalo žiadosť o vydanie takéhoto súhlasu.

◆ **Uvedenie výrobku obsahujúceho alebo skladajúceho sa z GMO na trh**

Uvedenie na trh je každé odplatné alebo bezodplatné sprístupňovanie výrobkov zložených z GMO alebo obsahujúcich GMO alebo ich kombináciu tretím osobám na trh.

V roku 2004 MŽP SR nevydalo takýto súhlas na trh, ale v rámci EÚ bol vydaný 1 súhlas na uvoľnenie na trh geneticky modifikovanej kukurice NK 603.

Tabuľka 207. Zoznam povolených výrobkov na trh Európskej únie podľa časti "C" smernice 2001/18/ES k 31.12.2004

číslo	CA	používateľ	plodina/modifikácia	označenie
C/UK/94/M3/1	UK	Monsanto	sója/herb.tol.	GTS40-3-2
C/UK/95/M5/1	UK	Aventis	repka olejná/ herb.tol.	
C/UK/96/M4/1	UK	Novartis	kukurica/ her.-insekt.	BT 11
C/F/95/01/A	F	PGS	repka olejná/ herb.tol.	MS1, RF1
C/F/95/01/B	F	PGS	repka olejná/ herb.tol.	MS1, RF2
C/F/93/08-02	F	SEITA	tabak/ herb.tol.	PBD6-238-2
C/UK/94/M1/1	UK	PGS	repka olejná/ herb.tol.	MS1, RF1
C/F/4/11-3	F	Ciba-Geigy	kukurica/insect-herb.	BT 176
C/NL/94/25	NL	Bejo-Zaden	čakanka/ herb.tol.	RM3-3 až 6
C/F/95/12-02	F	Monsanto	kukurica/ hmyz	MON 810 **
C/F/95/12/07	F	AgrEvo	kukurica/ her.tol	T25
C/NL/97/12	NL	Florigene	klinček/predĺžená životnosť rez. kvet.	line 66
C/NL/97/13	NL	Florigene	klinček/zmena farby kvetu	line 959A..... 1400A
C/NL/97/14	NL	Florigene	klinček/zmena farby kvetu	line
C/ES/00/01	ES	Monsanto	kukurica/ herb.rez.	NK 603
		Vemie Veter. Chemic GmbH	vakuína/Aujeszk. choroba	
C/B/925/B28 & C/F/93/03-02	B, F	Rhône-Merieux	vakuína/hesnota	

** v roku 2004 bolo do spoločného katalógu odrôd zapísaných prvých 17 geneticky modifikovaných odrôd s konštruktom MON 810, povolených na pestovanie.

◆ **Komisia pre biologickú bezpečnosť**

Odborným poradným orgánom MŽP SR v oblasti biologickej bezpečnosti je Komisia pre biologickú bezpečnosť (ďalej len „komisia“). Skladá sa z expertov zo širokého spektra odborníkov z vedeckých a iných odborných kruhov, štátnych úradníkov menovaných za jednotlivé zainteresované rezorty, zástupcov verejnosti z radov používateľov (výrobcov, dovozcov, obchodníkov a pod.) a občanov. S komisiou spolupracuje Zbor expertov.

V roku 2004 sa konalo spolu 5 zasadnutí komisie a 3 emailové konferencie v zmysle stanov komisie. Na týchto zasadnutiach sa komisia vyjadrovala k ohláseniam prijatým v Európskej únii, k návrhom na vydanie súhlasov na prvé použitie zariadení a k ohláseniam začatia činnosti v zariadeniach.

Ku všetkým žiadosťom boli vypracované stanoviská príslušných expertov zo Zboru expertov.

Environmentálnou značkou je značka, ktorou sa na základe overenia postupom ustanoveným zákonom osvedčuje, že príslušný výrobok spĺňa nadštandardné požiadavky z hľadiska ochrany životného prostredia oproti iným výrobkom z tej istej skupiny výrobkov.

*§ 2 ods. 2 zákona č. 469/2002 Z.z.
o environmentálnom označovaní výrobkov*

● ENVIRONMENTÁLNE HODNOTENIE A OZNAČOVANIE VÝROBKOV

S cieľom zabezpečiť znižovanie negatívnych vplyvov výrobkov na životné prostredie bol v roku 2004 prijatý „**Program environmentálneho označovania výrobkov**“. Tento bol prijatý vo väzbe na zákon č. 469/2002 Z.z. o environmentálnom označovaní výrobkov, ktorý rieši účasť Slovenska na európskom environmentálnom označovaní a zároveň rozvoj národného označovania environmentálne vhodných výrobkov.

V roku 2004 MŽP SR registrovalo 11 nadobúdateľov práva používať na svoje výrobky národnú environmentálnu značku - celkom bolo označených koncom roku 2004 79 výrobkov. K označeným výrobkom patria najmä náterové hmoty, výrobky z recyklovaného papiera, textilné výrobky, adsorbenty, prostriedky na zimnú údržbu, veľkoplošné dosky, mleté vápence, vodorozpustné fólie, smaltové vane a sprchy.

Pre ďalší rozvoj uplatňovania environmentálne vhodných výrobkov boli v marci schválené **dva výnosy MŽP SR**, ktorými sa ustanovujú osobitné podmienky pre výrokovú skupinu **murovacie materiály na báze cementu** (výnos MŽP SR č. 1/2004) a **drôtovo-kamenné konštrukcie** (výnos MŽP SR č. 2/2004) s účinnosťou od 1. apríla 2004 a v októbri schválené tri výnosy MŽP SR, ktoré ustanovujú osobitné podmienky na udelenie národnej environmentálnej značky pre skupinu výrobkov **dosky na báze dreva** (výnos MŽP SR 1/2005), **náterové látky** (výnos MŽP SR č. 2/2005), **prostriedky na zimnú údržbu** (výnos MŽP SR č. 3/2005) s účinnosťou od **1. januára 2005**. Na dve nové skupiny výrobkov (cementy, mazivá) boli spracované technické správy s návrhom osobitných podmienok.

V rámci medzinárodnej spolupráce sa MŽP SR v oblasti európskeho environmentálneho označovania, v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1980/2000/ES podieľa na tvorbe európskej stratégie a realizácii pracovných plánov, príprave a schvaľovaní technických dokumentov pre udeľovanie značky „**Európsky kvet**“. MŽP SR ako národný kompetentný orgán zabezpečuje všetky činnosti pre priznanie európskeho environmentálneho označovania výrobkov žiadateľov na území SR. V schéme európskeho environmentálneho označovania boli v roku 2004 platné rozhodnutia ustanovujúce ekologické kritéria na udelenie environmentálnej značky "Európsky kvet" pre 21 výrokových skupín. Európske environmentálne označenie v roku 2004 používalo 231 firiem v podmienkach jednotného trhu. Najväčší počet registrovaných firiem bolo v Taliansku (54), Dánsku (50) vo Francúzku (44). V Poľsku, Maďarsku a v Česku je registrovaná jedna firma ako držiteľ európskej značky "Európsky kvet" pre svoje výrobky. Najviac označených výrobkov v EÚ patrí do skupiny textilných výrobkov (63), náterových hmôt (43), turistických ubytovacích služieb (24), čistiacich prostriedkov (20). Podiel objemu predaja environmentálne označených výrobkov bol na celkovom objeme výrobkov v EÚ menší ako 1%. Potenciál pre ďalšie obdobie sa odhaduje na 5% a želaný výsledok sa odhaduje na úrovni 25%.

Tabuľka 208. Výnosy MŽP SR, ktorým sa ustanovujú osobitné podmienky na udelenie národnej environmentálnej značky pre výrokovú skupinu.

Názov výrokovkej skupiny	Číslo Výnosu MŽP SR
Nepálené murovacie materiály	č. 1/2004
Drôtovo-kamenné stavebné konštrukcie	č. 2/2004

Zdroj: MŽP SR

Tabuľka 209. Prehľad platných smerníc Národného programu environmentálneho hodnotenia a označovania výrobkov v roku 2004

Názov smernice	Číslo smernice
Vodou riediteľné náterové látky	0005/2000
Vodou riediteľné lepidlá a tmely	0006/2000
Elektrické automatické práčky pre domácnosť	0007/2001
Elektrické chladničky a mrazničky pre domácnosť	0009/2002
Vykurovacie kotly na plynné palivá vybavené atmosférickým horákom	0010/2002
Vykurovacie kotly na plynné palivá vybavené pretlakovým horákom	0011/2002
Prostriedky na zimnú údržbu	0012/2002
Biodegradovateľné plastové obalové materiály	0013/2003
Pracie prostriedky pre textilie	0014/2003
Elektrické zdroje svetla	0015/2001
Kvapalné čistiace prostriedky	0016/2002
Oceľové smaltované vane a sprechovacie misy	0017/2001
Mleté vápence	0018/2002
Veľkoplošné drevné dosky	0019/2002
Textilné výrobky	0020/2002
Adsorbenty	0021/2002
Hygienický tissue papier a výrobky z neho	0022/2003

Zdroj: MŽP SR

Tabuľka 210. Register rozhodnutí Európskej únie, pre výrobkové skupiny

Názov skupiny výrobkov	aktuálne číslo Rozhodnutia za rok 2004
Textilné výrobky (Textile products)	2002/371/EC
Náterové farby a laky určené na použitie v uzavretom priestore (Indoor paints and varnishes)	2002/739/EC
Výrobky z tissue papiera (Tissue-paper products)	2001/405/EC
Pôdne meliorátory a rastové médiá (Soil improvers and growing media)	2001/688/EC
Detergenty pre umývačky riadu (Detergents for dishwashers)	2003/31/EC
Posteľné matrace (Bed mattresses)	2002/740/EC
Obuv (Footwear)	2002/231/EC
Pracie prostriedky (Laundry detergents)	2003/200/EC
Kopírovací a grafický papier (Copying and graphic paper)	2002/741/EC
Umývačky riadu (Dishwashers)	2001/689/EC
Svetelné zdroje (Light bulbs)	2002/747/EC
Chladničky (Refrigerators)	2000/40/EC
Univerzálne čistiace prostriedky a čistiace prostriedky pre sanitárne zariadenia (All purpose cleaners and cleaners for sanitary facilities)	2001/523/EC
Detergenty určené na ručné umývanie riadu (Hand dishwashing detergents)	2001/607/EC
Osobné počítače (Personal computers)	2001/686/EC
Prenosné počítače (Portable computers)	2001/687/EC
Televízory (Televisions)	2002/255/EC
Práčky (Washing machines)	2003/240/EC
Pevné podlahové krytiny (Hard floor coverings)	2002/272/EC
Turistické ubytovne (Tourist accommodation service)	2003/287/EC
Vysávače (Vacuum cleaners)	2003/121/EC

Tabuľka 211. Prehľad výrobkov s právom používať národnú environmentálnu značku v roku 2004

Č.	Názov výrobku/držiteľ značky EVV	Číslo smernice	Doba platnosti
1.	EKOKRYL-MAT V 2045 Farba disperzná akrylátová matná Chemoluk, a.s. Smolenice	0005/2003	2003 2006
2.	EKOKRYL-LESK V 2062 Farba disperzná akrylátová lesklá Chemoluk, a.s. Smolenice	0005/2003	2003 2006
3.	PAMAKRYL IN Disperzná akrylátová farba PAM, s.r.o. Bratislava	0005/2003	2003 2006
4.	SADAKRIN Farba disperzná akrylátová na sádkokartón PAM, s.r.o. Bratislava	0005/2003	2003 2006
5.	HV TENTO Hygienické vreckovky vyrobené z recyklovaných vlákien do 25 g/m ² Tento, a.s. Žilina	0022/2003	2001 - 2004
6.	HV JEDNOTA Hygienické vreckovky vyrobené z recyklovaných vlákien do 25 g/m ² Tento, a.s. Žilina	0022/2003	2001 - 2004
7.	TENTO – BUTTERFLY Toaletný papier do 25 g/m ² Tento, a.s. Žilina	0022/2003	2001 - 2004
8.	TENTO – STANDARD Toaletný papier do 25 g/m ² Tento, a.s. Žilina	0022/2003	2001 - 2004
9.	TENTO – MAXI Toaletný papier do 25 g/m ² Tento, a.s. Žilina	0022/2003	2001 - 2004
10.	TENTO – ECONOMY Toaletný papier do 25 g/m ² Tento, a.s. Žilina	0022/2003	2001 - 2004
11.	TENTO – RC TOALETNÝ PAPIER DO 25 G/M² ŽILINA TENTO, A.S.	0022/2003	2001 - 2004
12.	JEDNOTA Toaletný papier do 25 g/m ² Tento, a.s. Žilina	0022/2003	2001 - 2004
13.	Oceľová smaltovaná kúpacia vaňa ESTAP FESTAP, s.r.o. Bratislava	0017/2001	2001 2004
14.	Oceľová smaltovaná sprchovacia misa ESTAP FESTAP, s.r.o. Bratislava	0017/2001	2001 2004
15.	Vodorozpuštná PVA fólia SELEKT VF – II 208805 Selekt, Výskumný a šľachtiteľský ústav, a.s. Bučany	0013/2000	2001 - 2004
16.	Ekocell Agro Veľmi jemne mletý vápenc na úpravu pôdy Cementáreň Lietavská Lúčka, a.s.	0018/2002	2002 – 2005
17.	Ekocell Víta 7 Veľmi jemne mletý vápenc na stavebné účely Cementáreň Lietavská Lúčka, a.s.	0018/2002	2002 – 2005
18.	Ekocell Víta 8 Veľmi jemne mletý vápenc na stavebné účely Cementáreň Lietavská Lúčka, a.s.	0018/2002	2002 – 2005
19.	Ekocell Víta 9 Veľmi jemne mletý vápenc na stavebné účely Cementáreň Lietavská Lúčka, a.s.	0018/2002	2002 – 2005
20.	Ekocell Víta 10 Veľmi jemne mletý vápenc na stavebné účely Cementáreň Lietavská Lúčka, a.s.	0018/2002	2002 – 2005
21.	Ekocell Víta 11 Veľmi jemne mletý vápenc na stavebné účely Cementáreň Lietavská Lúčka, a.s.	0018/2002	2002 – 2005
22.	Ekocell Bio MV Veľmi jemne mletý vápenc na odsírenie Cementáreň Lietavská Lúčka, a.s.	0018/2002	2002 – 2005

23.	Ekocell Bio FK Veľmi jemne mletý vápence na odsírenie Cementáreň Lictavská Lúčka, a.s.	0018/2002	2002 – 2005
24.	Veľkoplošné lepené dosky A.N.B., A.S. ŽARNOVICA	0019/2002	2002 – 2005
25.	Univerzálny adsorpčný materiál E1000 Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2003 – 2006
26.	Univerzálny adsorpčný materiál E348U Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2003 – 2006
27.	Univerzálny adsorpčný materiál EU500 Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2003 – 2006
28.	Univerzálny adsorpčný materiál E1500 Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2003 – 2006
29.	Univerzálny adsorpčný materiál E1500S Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2003 – 2006
30.	Univerzálny adsorpčný materiál EM36 Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2003 – 2006
31.	Univerzálny adsorpčný materiál G1.150 Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2003 – 2006
32.	Hydrofóbný adsorpčný materiál E150M Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2003 – 2006
33.	Hydrofóbný adsorpčný materiál E150SM Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2003 – 2006
34.	Hydrofóbný adsorpčný materiál E100M Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2003 – 2006
35.	Hydrofóbný adsorpčný materiál E810 Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2003 – 2006
36.	Hydrofóbný adsorpčný materiál E810B Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2003 – 2006
37.	Hydrofóbný adsorpčný materiál E10P Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2003 – 2006
38.	Hydrofóbný adsorpčný materiál E348P Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2003 – 2006
39.	Hydrofóbný adsorpčný materiál E25 Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2003 – 2006
40.	Hydrofóbný adsorpčný materiál Spagetex Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2003 – 2006
41.	Hydrofóbný adsorpčný materiál SCORBOOM Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2003 – 2006
42.	Grasimat Ferosilikomangánová troska OFZ, a.s. Istebné	0012/2002	2003 – 2006
43.	Posteľná bielizeň zo 100% bavlny – Mirabell TEXICOM, a.s. Ružomberok	0020/2002	2004 – 2007
44.	Posteľná bielizeň zo 100% bavlny – Martin TEXICOM, a.s. Ružomberok	0020/2002	2004 – 2007
45.	Posteľná bielizeň zo 100% bavlny – Domestic TEXICOM, a.s. Ružomberok	0020/2002	2004 – 2007
46.	Posteľná bielizeň zo 100% bavlny – Domestikan TEXICOM, a.s. Ružomberok	0020/2002	2004 – 2007
47.	Posteľná bielizeň zo 100% bavlny – Domino TEXICOM, a.s. Ružomberok	0020/2002	2004 – 2007
48.	Posteľná bielizeň zo 100% bavlny – Domeniko TEXICOM, a.s. Ružomberok	0020/2002	2004 – 2007
49.	Posteľná bielizeň zo 100% bavlny – Simona TEXICOM, a.s. Ružomberok	0020/2002	2004 – 2007
50.	Posteľná bielizeň zo 100% bavlny – Lust TEXICOM, a.s. Ružomberok	0020/2002	2004 – 2007
51.	Posteľná bielizeň zo 100% bavlny – Regina TEXICOM, a.s. Ružomberok	0020/2002	2004 – 2007

52.	Posteľná bielizeň zo 100% bavlny – Mirabelas TEXICOM, a.s. Ružomberok	0020/2002	2004 – 2007
53.	Posteľná bielizeň zo 100% bavlny – Miriam TEXICOM, a.s. Ružomberok	0020/2002	2004 – 2007
54.	Posteľná bielizeň zo 100% bavlny – Jukasan TEXICOM, a.s. Ružomberok	0020/2002	2004 – 2007
55.	Posteľná bielizeň zo 100% bavlny – Marisa TEXICOM, a.s. Ružomberok	0020/2002	2004 – 2007
56.	Posteľná bielizeň zo 100% bavlny – Samuel TEXICOM, a.s. Ružomberok	0020/2002	2004 – 2007
57.	Posteľná bielizeň zo 100% bavlny – Lusanta TEXICOM, a.s. Ružomberok	0020/2002	2004 – 2007
58.	Posteľná bielizeň zo 100% bavlny – Rachel TEXICOM, a.s. Ružomberok	0020/2002	2004 – 2007
59.	Univerzálny adsorpčný materiál ETS 125 S ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
60.	Univerzálny adsorpčný materiál ETS 160 ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
61.	Univerzálny adsorpčný materiál ETS 400 S ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
62.	Univerzálny adsorpčný materiál ETS 410 S ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
63.	Univerzálny adsorpčný materiál ETS 410 SP ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
64.	Univerzálny adsorpčný materiál ETS 420 S ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
65.	Univerzálny adsorpčný materiál ETS 550 ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
66.	Univerzálny adsorpčný materiál ETS 601 ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
67.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ETS 125 B ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
68.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ETS 400 B ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
69.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ETS 410 B ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
70.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ETS 410 BP ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
71.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ETS 420 B ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
72.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ETS 430 ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
73.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ETS 431 ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
74.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ETS 432 ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
75.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ETS 433 ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
76.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ETS 450 ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
77.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ETS 600 ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
78.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ETS 601 B ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007
79.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ETS 602 B ENVIRO TRADE Slovakia, s.r.o. Bratislava	0021/2002	2004 – 2007

Zdroj: MŽP SR

Štát podporuje účasť organizácií, predovšetkým malých a stredných podnikov, v schéme Európskeho spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit, najmä v územiach chránených podľa predpisov alebo v oblastiach vyžadujúcich osobitnú ochranu ovzdušia.

§ 6 ods. 1 zákona č. 491/2005 Z.z. o environmentálnom overovaní a registrácii organizácií v schéme Európskeho spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

● ENVIRONMENTÁLNE MANAŽÉRSTVO A AUDIT

Problematika environmentálne orientovaného riadenia a auditu je v systéme environmentálneho práva SR upravená zákonom NR SR č. 468/2002 o systéme environmentálne orientovaného riadenia a auditu.

Systém certifikácie pokračoval v priebehu roka 2004 udelením certifikátu Environmentálneho manažérskeho systému (EMS) 55 organizáciám, čím sa počet certifikovaných organizácií v SR sa zvýšil na 206. V roku 2004 organizácia MESSER Slovaft, s.r.o., Bratislava získala certifikát Environmentálneho manažérskeho systému a auditu (EMAS) a stala sa tak v poradí druhou organizáciou SR, ktorej sa tento certifikát podarilo získať.

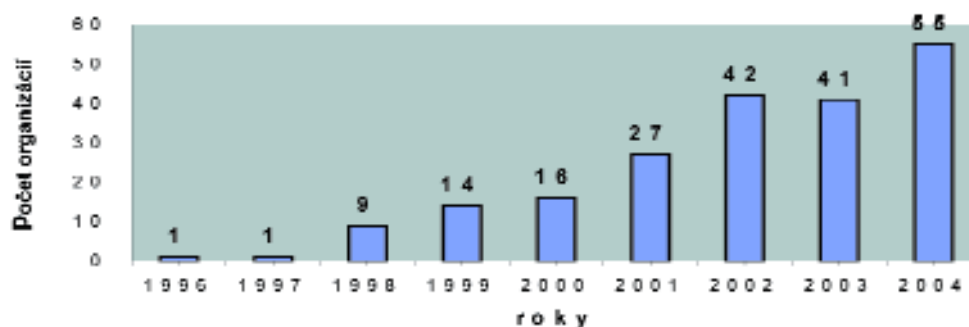
Tabuľka 212. Organizácie s certifikovaným EMS podľa medzinárodnej normy ISO 14001 v roku 2004

P.č.	Podnik	Platnosť certifikátu
1.	Holcim, a.s., prevádzka Banská Bystrica	01/04 - 01/07
2.	STEEL TRANS, s.r.o., Košice	01/04 - 01/07
3.	STEEL TRANS INTERNACIONALE SPEDITION, a.s., Košice	01/04 - 01/07
4.	AllDeco, s.r.o., Jaslovské Bohunice	01/04 - 01/07
5.	TIK Slovakia, s.r.o., Košice	02/04 - 02/07
6.	Schafstall, s.r.o., Liptovský Mikuláš	02/04 - 02/07
7.	LOSS, s.r.o., Ružomberok	05/04 - 05/07
8.	SEPS, s.r.o., Bratislava	03/04 - 03/07
9.	BMS Bojnanský, s.r.o., Nitra	03/04 - 03/07
10.	DUROPAK TURPAK OBALY, a.s., Martin	03/04 - 03/07
11.	Slovenské elektrárne, a.s., Vodné elektrárne, závod Trenčín	02/04 - 02/07
12.	TERICHEM group Svit	04/04 - 04/07
13.	Kuster-automobilová technika, s.r.o., Vlkanová	03/04 - 03/07
14.	NOVES okná, s.r.o., Spišská Nová Ves	04/04 - 04/07
15.	ZTS Sabinov, a.s., Sabinov	05/04 - 05/07
16.	DOR, s.r.o., Považská Bystrica	05/04 - 05/07
17.	Moltes, s.r.o., Liptovský Hrádok	02/04 - 02/07
18.	Skanska DS, a.s., Bratislava, organizačná zložka Slovensko	05/04 - 10/05
19.	TEMPEST, s.r.o., Bratislava	06/04 - 06/07
20.	Paroplynový cyklus, a.s., Bratislava	04/04 - 04/07
21.	KLF-ZVL Kováčňa, a.s., Kysucké Nové Mesto	08/04 - 08/07
22.	Generica, s.r.o., Piešťany	08/04 - 08/07
23.	ARGUSS, s.r.o., Bratislava	06/04 - 06/07
24.	BONEKO, a.s., Holič	08/04 - 08/07
25.	SecuriLas, s.r.o., Bratislava	09/04 - 09/07
26.	Delta Energy systems Slovakia, s.r.o., Nová Dubnica	05/04 - 05/07
27.	SLOVPANEL, a.s., Žilina	06/04 - 06/07
28.	ZTS Elektronika ES, a.s., Nová Dubnica	08/04 - 08/07

29.	MAGNOL SERVIS, s.r.o., Košice	05/04 - 05/07
30.	Plynroz, a.s., Sobrance	07/04 - 07/07
31.	RAVEN, a.s., Považská Bystrica	07/04 - 07/07
32.	HUMA -LAB APEKO, s.r.o., Košice	07/04 - 07/07
33.	Vertikal SOLID, s.r.o., Rožňava	07/04 - 07/07
34.	Nemocnica Košice – Šaca, a.s., I. súkromná nemocnica	08/04 - 08/07
35.	METAL-KM - Michal Karch, Žalobín	08/04 - 08/07
36.	LEMI SLOVAKIA, s.r.o., Žalobín	08/04 - 08/07
37.	Schule Slovakia, s.r.o., Poprad	09/04 - 09/07
38.	IS LOM, s.r.o., Maglovec, Košice	10/04 - 10/07
39.	KOBIT SK, s.r.o., Dolný Kubín	10/04 - 10/07
40.	EURO- BUILDING, a.s., Bratislava	10/04 - 09/07
41.	Schaumaplast Polyform, s.r.o., Podolinec	10/04 - 10/07
42.	Banské Stavby, a.s., Prievidza	10/04 - 10/07
43.	TAVAL, s.r.o., Lučivce	11/04 - 11/07
44.	Doprava a mechanizácia, a.s., Prešov	11/04 - 11/07
45.	FOPEX Plastic, s.r.o., Stakčín	11/04 - 11/07
46.	ŠTICH, s.r.o., Humenné	11/04 - 11/07
47.	SE, a.s., VYZ Jaslovské Bohunice	12/04 - 12/07
48.	SE, a.s., Elektrárne Vojany,	12/04 - 12/07
49.	VEGUM, a.s., Dolné Vestenice	12/04 - 12/07
50.	ŽOS -EKO, s.r.o., Vrútky	12/04 - 12/07
51.	ŽOS Vrútky, a.s., Vrútky	12/04 - 12/07
52.	LIKO, a.s., Bratislava	12/04 - 12/07
53.	Kúpele Dudince, a.s., Dudince	10/04 - 10/07
54.	GIMAX, s.r.o., Púchov	11/04 - 11/07
55.	Marián Prokop - GIMAX, s.r.o., Púchov	11/04 - 11/07

Zdroj: SAŽP

Graf 235. Priebeh certifikácie v SR podľa normy ISO 14001 v rokoch 1996 - 2004

Tabuľka 213. Registrácia v Schéme EMAS

Číslo registrácie	Dátum zaregistrovania/ koniec platnosti registrácie	Názov organizácie	Adresa	Environmentálny overovateľ
SK 0001 (preregistrácia)	XII/2004 VIII/2007	Quelle, s.r.o.,	Košická 37 Bratislava	D V 0021 INTECLINICA Nemecko
SK - 0002	XI/2004 - V/2007	Messer Slovnaft, s.r.o.,	Vlčie Hrdlo Bratislava	I - V - 0001 CERTIQUALITY Taliansko

Zdroj: SAŽP

Normy ISO radu 14000 zavedené do sústavy STN do konca roku 2004

1. STN EN ISO 14001 (83 9001) Systémy environmentálneho manažérstva. Špecifikácia s návodom na použitie (ISO 14001:1996)
2. STN ISO 14004 (83 9004) Systémy environmentálneho manažérstva. Všeobecné pokyny obsahujúce zásady, systémy a podporné techniky (ISO 14004:1996)
3. STN ISO 14015 (83 9015) Environmentálne manažérstvo. Environmentálne posudzovanie miest a organizácií(EASO) (ISO 14015:2001)
4. STN EN ISO 14020 (83 9020) Environmentálne značky a vyhlásenia. Všeobecné zásady (ISO 14020:2000)
5. STN EN ISO 14021 (83 9021) Environmentálne značky a vyhlásenia. Vlastné vyhlásenie tvrdení o environmentálnych vlastnostiach (Environmentálne označovanie typu II) (ISO 14021:1999)
6. STN EN ISO 14024 (83 9024) Environmentálne značky a vyhlásenia. Environmentálne označovanie typu I. Zásady a postupy (ISO 14024:1999)
7. STN ISO/TR 14025 (83 9025) Environmentálne značky a vyhlásenia. Environmentálne vyhlásenia typu III (ISO/TR 14025:2000)
8. STN EN ISO 14031 (83 9031) Environmentálne manažérstvo. Hodnotenie environmentálneho správania. Pokyny (EN ISO 14031:1999)
9. STN ISO/TR 14032 Environmentálne manažérstvo. Príklady hodnotenia environmentálneho správania. (EPE) (ISO/TR 14032:1999)
10. STN EN ISO 14040 (83 9040) Environmentálne manažérstvo. Posudzovanie životného cyklu. Princípy a štruktúra (EN ISO 14040:1997)
11. STN EN ISO 14041 (83 9041) Environmentálne manažérstvo. Posudzovanie životného cyklu. Definovanie cieľa a predmetu a inventarizačná analýza (EN ISO 14041:1998)
12. STN EN ISO 14042 (83 9042) Environmentálne manažérstvo. Posudzovanie životného cyklu. Posudzovanie vplyvov životného cyklu (ISO 14042:2000)
13. STN EN ISO 14043 (83 9043) Environmentálne manažérstvo. Posudzovanie životného cyklu. Interpretácia životného cyklu (ISO 14043:2000)
14. STN ISO/TS 14048 (83 9048) Environmentálne manažérstvo. Posudzovanie životného cyklu. Formát dokumentácie údajov (ISO/TS 14048:2002)
15. STN ISO/TR 14049 (83 9049) Environmentálne manažérstvo. Posudzovanie životného cyklu. Príklady používania ISO 14041 pri definovaní cieľa a predmetu a inventarizačnej analýze (ISO/TR 14049:2000)
16. STN ISO 14050 (83 9050) Environmentálne manažérstvo. Slovník (ISO 14050:2002)
17. STN ISO/TR 14062 (83 9062) Environmentálne manažérstvo. Integrovanie environmentálnych aspektov do návrhu a vývoja výrobku (ISO/TR 14062: 2002)
18. STN 83 9060 Pokyny na začlenenie environmentálnych aspektov do noriem na výroby (ISO GUIDE 64:1997)
19. STN 83 9066 Environmentálne manažérstvo. Všeobecné požiadavky na orgány vykonávajúce posudzovanie a certifikáciu/registáciu systémov environmentálneho manažérstva (EMS) (ISO/IEC GUIDE 66:1999)
20. STN EN ISO 19011 (01 0330) Návod na auditovanie systému manažérstva kvality a/alebo systému environmentálneho manažérstva (ISO 19011:2002)

Ďalšie normy ISO radu 14000 riešené v roku 2004

1. EN ISO 14001:2004 Systémy environmentálneho manažérstva. Požiadavky s pokynmi na použitie
2. ISO 14004:2004 Systémy environmentálneho manažérstva. Všeobecné požiadavky obsahujúce zásady, systémy a podporné techniky

Environmentálne ciele určené na dosiahnutie dobrého stavu povrchových vôd a dobrého stavu podzemných vôd sa musia zabezpečiť plnením programu opatrení, ktoré sú ustanovené v pláne manažmentu povodí do 31. decembra 2015.

§ 16 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon)

● EKONOMIKA STAROSTLIVOSŤI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Štátny rozpočet a investičná politika

Finančné prostriedky súvisiace s ochranou a tvorbou životného prostredia boli poskytované zo štátneho rozpočtu SR formou dotácií prostredníctvom rozpočtových kapitol príslušných ministerstiev. V roku 2004 sa na celkovej sume investičných finančných prostriedkov 1 884 752 tis. Sk sa MŽP SR podieľalo čiastkou 746 188 tis. Sk (39,59 %) na zvyšku, t.j. 1 137 564 tis. Sk (60,39 %) sa podieľalo MP SR sumou 26 038 tis. Sk (1,38 %), MDPT SR sumou 427 124 tis. Sk (22,66 %), MH SR sumou 143 200 tis. Sk (7,60 %), MZ SR sumou 9 333 tis. Sk (0,50 %), MVRR SR sumou 237 793 tis. Sk (12,62 %), MO SR sumou 128 878 tis. Sk (6,84 %), MS SR sumou 20 521 tis. Sk (1,09 %), MŠ SR sumou 40 296 tis. Sk (2,14 %), MV SR sumou 57 753 tis. Sk (3,06 %), MF SR sumou 22 214 tis. Sk (1,18 %), MK SR sumou 15 161 tis. Sk (0,80 %) a MZV SR sumou 10 253 tis. Sk (0,54 %).

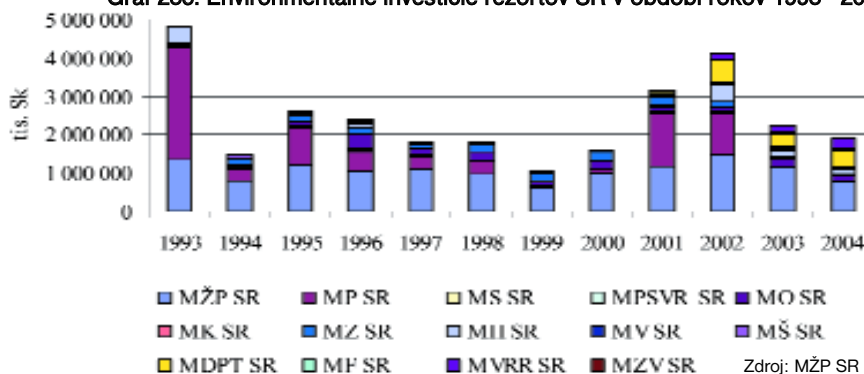
Tabuľka 217. Environmentálne investície rezortov SR zo štátneho rozpočtu za rok 2004 (tis. Sk).

Rezort	ČOV kanalizácie	Ostatné VII akcie	Odpadové hospod.	Ochrana ovzdušia	Iné	Spolu	%
MŽP SR	420 700	191 550	69 881	36 069	27 988	746 188	39,59
MP SR	0	26 038	0	0	0	26 038	1,38
MS SR	7 215	1 771	0	11 535	0	20 521	1,09
MPSVR SR	0	0	0	0	0	0	0
MO SR	0	0	0	60 761	68 117	128 878	6,84
MK SR	0	0	0	0	15 161	15 161	0,80
MZ SR	0	0	8 960	373	0	9 333	0,50
MII SR	0	0	10 000	0	133 200	143 200	7,60
MV SR	905	2 369	0	54 455	24	57 753	3,06
MŠ SR	3 760	530	92	29 339	6 575	40 296	2,14
MDPT SR	295 542	62 007	8 994	0	60 581	427 124	22,66
MF SR	20	38	0	3 172	18 984	22 214	1,18
MZV SR	1 033	0	0	8 203	1 017	10 253	0,54
MVRR SR	237 793	0	0	0	0	237 793	12,62
Spolu	966 968	284 303	97 927	203 907	331 647	1 884 752	100,00

Zdroj: Príslušné rezorty

Za obdobie rokov 1993 - 2004 MŽP SR na environmentálne investície vyčlenilo sumu 12,6 mld. Sk, MP SR sumu 8 mld. Sk, MO SR sumu 1,8 mld. Sk a MZ SR sumu 1,7 mld. Sk. Celkovo na environmentálne investície v rokoch 1993 - 2004 v SR bola investovaná suma 29 mld. Sk.

Graf 236. Environmentálne investície rezortov SR v období rokov 1993 - 2004

Dotácie na realizáciu environmentálnych programov

Zrušením Štátneho fondu životného prostredia prešli práva a povinnosti fondu, ako aj pohľadávky a záväzky fondu na MŽP SR. V rámci MŽP SR sa fond transformoval do novej sekcie s názvom: Sekcia realizácie environmentálnych programov. Úlohou tejto sekcie je sústreďovať a prerozdeľovať finančné prostriedky na podporu cieľov environmentálnej politiky formou financovania environmentálnych programov. Hlavným zdrojom príjmu sú príjmy, ktoré MŽP SR získava prostredníctvom ekonomických nástrojov, spoplatňovaním za znečisťovanie a využívanie zložiek životného prostredia. Takto získané finančné prostriedky sa stávajú príjmami štátneho rozpočtu, ktoré sú následne alokované späť do jednotlivých zložiek životného prostredia.

MŽP SR je základným zdrojom financovania environmentálnych akcií v rámci životného prostredia. Zameriava sa výlučne na financovanie environmentálnych projektov formou nenávratného financovania - **dotácií**. Pre poskytovanie finančných prostriedkov v roku 2004 platil Výnos MŽP SR č. 4/2004 z 3. augusta 2004 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MŽP SR. Pri výbere žiadostí a rozhodovaní o poskytnutí dotácií sa i v roku 2004 postupovalo podľa zásad a kritérií, stanovených pre hodnotenie jednotlivých projektov v príslušných podprogramoch. V roku 2004 najviac dotácií bolo poskytnutých v oblasti ochrany a racionálneho využívania vôd - celkovo 318 dotácií v sume 612,25 mil. Sk, z toho 210 dotácií na ČOV a kanalizácie v sume 420,7 mil. Sk.

Tabuľka 218. Prehľad poskytnutých dotácií v roku 2004

Oblasť dotácií	Počet	Sk
Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme	30	36 069 000
Ochrana a racionálne využívanie vôd	318	612 250 000
z toho: vodovody	108	191 550 000
ČOV a kanalizácie	210	420 700 000
Odpadové hospodárstvo a environmentálne rizikové faktory	44	69 881 000
Ochrana prírody a krajiny	13	17 030 000
POD (Program obnovy dediny)	63	4 996 000
Iné akcie na podporu štátnej environmentálnej politiky	10	5 701 000
Havárie a mimoriadne zhoršenie vôd	3	261 063
Spolu:	481	746 188 063

Zdroj: MŽP SR

Ekonomické nástroje

Ekonomické nástroje tvorby a ochrany životného prostredia sú chápané ako súčasť komplexu nástrojov riadenia hospodárstva, ktorých výber je cieľovo determinovaný a v určitých prípadoch časovo ohraničený.

◆ Platby za znečisťovanie a využívanie prírodných zdrojov

V roku 2004 najvyššia suma za znečisťovanie ŽP pochádzala z poplatkov za znečisťovanie ovzdušia (660,491 mil. Sk).

Tabuľka 219. Príjmy z vybraných ekonomických nástrojov uplatňovaných v roku 2004 (tis. Sk)

Druh platby	2004	Príjemca
Platby za znečisťovanie:		
Poplatky za nakladanie s látkami a výrobkami poškodzujúcimi ozónovú vrstvu	2 778	ŠR SR
Poplatky za znečistenie ovzdušia	660 491	ŠR SR
Odplaty za vypúšťanie odpadových vôd	185 745	ŠR SR
Poplatky za ukladanie odpadov	802	ŠR SR
Poplatky EIA	2	ŠR SR
Platby za využívanie prírodných zdrojov:		
Odplaty za odber podzemnej vody	375 788	ŠR SR
Odplaty za odber povrchovej vody	x	podniky povodia
Odplaty za odber vody z verejných vodovodov	x	vodárne a kanalizácie
Odvoody za záber lesnej pôdy	55 000	ŠR SR
Úhrady za dobývacie priestory	2 161	ŠR SR
Úhrady za vydoňované nerasty	70 318	ŠR SR
Úhrady za ukladanie plynov a kvapalín v prírodných horninových štruktúrach a podzemných priestoroch	30 649	ŠR SR

Zdroj: MŽP SR

◆ Pokuty uložené orgánmi štátnej správy starostlivosti o životné prostredie

Za porušenie povinností uložených všeobecne záväznými právnymi predpismi ukladajú orgány štátnej správy starostlivosti o životné prostredie pokuty.

Tabuľka 214. Pokuty uložené orgánmi štátnej správy pre životné prostredie v období rokov 1993 - 2004 (tis. Sk)

Sektor	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Ochrana ovzdušia	9 693	7 878	3 512	6 346	2 083	3 771	2 334	1 644	2 220	6 176	1 847	4 328
Ochrana vôd	12 635	11 480	10 152	9 705	8 769	7 850	6 733	6 038	8 887	5 858	8 030	9 540
Odpady	5 894	18 261	17 517	15 068	10 731	8 659	7 012	9 213	9 269	3 743	6 129	7 899
Ochrana prírody	662	401	1 144	8 452	852	1 893	1 659	1 498	1 581	3 532	1 255	1 421
Penále	-	-	-	-	-	-	692	417	4 244	1 357	353	553
Stavebný zákon	-	-	-	-	-	-	-	1 091	5 671	7 135	3 716	917
Obaly	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	2
Prevenčia závažných priemyselných havárií	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	7
Obchod s ohrozenými druhmi živočíchov a rastlín	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43	73
Spolu	28 884	38 020	32 325	39 571	22 435	22 173	18 430	19 901	31 872	27 801	21 382	24 740

Zdroj: MŽP SR

Tabuľka 215. Pokuty uložené orgánmi štátnej správy pre životné prostredie (tis. Sk, príjem ŠR SR)

Sektor	2004
Ochrana ovzdušia	4 328
Ochrana vôd	9 540
Odpadové hospodárstvo	7 899
Ochrana prírody	1 421
Porušenie stavebného zákona*	917
Penále	553
Porušenie zákona o obaloch	2
Porušenie zákona o prevencii závažných priemyselných havárií	7
Porušenie zákona o obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín	73
Spolu	24 740

Zdroj: MŽP SR

* Zníženie príjmu z pokút za uvedenú oblasť súvisí s prechodom kompetencií v oblasti územného plánovania a stavebného poriadku z Ministerstva životného prostredia SR na Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR, ktorý vyplýva zo zákona č. 417/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V roku 2004 najvyššia suma pokút bola udelená v oblasti ochrany vôd (9,54 mil. Sk), v oblasti odpadového hospodárstva (7,899 mil. Sk) a v oblasti ochrany ovzdušia (4,328 mil. Sk). **Celková výška udelených pokút** od roku 2001 zaznamenala pokles, v roku 2004 došlo však k zvýšeniu výšky udelených pokút. V roku 2004 došlo v porovnaní s rokom 1993 k poklesu celkovej výšky udelených pokút o 14,4 %. V rokoch 1993 - 2004 najvyššia suma pokút uložená orgánmi štátnej správy pre životné prostredie bola v oblasti odpadového hospodárstva (119,4 mil. Sk), ďalej v oblasti ochrany vôd (105,6 mil. Sk) a v oblasti ochrany ovzdušia (51,8 mil. Sk).

Environmentálne príjmy a výdavky

Finančné ukazovatele ochrany životného prostredia sú v SR systematicky sledované Štatistickým úradom SR (ŠÚ SR) v rokoch 1998 - 2002 jednak ako investície, bežné vnútropodnikové náklady a výnosy za ochranu životného prostredia, jednak ako výdavky jednotlivých rozpočtových kapitol.

Investičné náklady sú finančné prostriedky vynaložené v sledovanom období na vybudovanie, nákup alebo obstaranie investičného majetku, slúžiaceho na ochranu životného prostredia (ŽP) - t. j. na ochranu ovzdušia, vôd, pôdy a ostatných zložiek. Investície môže organizačná jednotka získať z vlastných alebo štátnych zdrojov (účelové dotácie a nízkoúrovňové úvery) ako aj zo zahraničia, prostredníctvom špecializovaných fondov (PHARE, ISPA), poskytnutých úverov, grantov a dotácií z vládnych alebo mimovládnych zdrojov.

Vnútropodnikové náklady sú náklady, ktoré vznikajú jednotlivým subjektom v súvislosti s prevádzkou, údržbou a opravami vlastných zariadení na ochranu ŽP. Rozčleňujú sa na mzdové náklady a ostatné prevádzkové náklady. Súčasťou nákladov organizácie sú aj platby na ochranu ŽP hradené iným subjektom, platby a poplatky štátnym orgánom a organizáciám ako aj súkromným osobám a podnikateľským subjektom.

Mzdové náklady zahŕňajú mzdy, náhrady miezd a príplatky zamestnancov, zabezpečujúcich údržbu, prevádzku a obsluhu zariadení na ochranu ŽP.

Ostatné prevádzkové náklady tvoria všetky ostatné druhy nákladov, spojené s prevádzkou týchto zariadení.

Náklady organizácie hradené iným subjektom zahŕňajú poplatky a platby štátnym orgánom a organizáciám (poplatky za licencie, využívanie pôdneho fondu, ťažbu a dobývanie, platby za znečisťovanie, pokuty a penále).

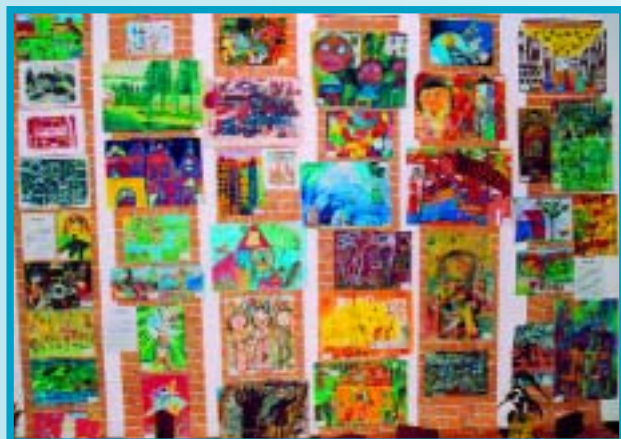
Platby súkromným osobám a organizáciám predstavujú úhradu nákladov, spojených s využívaním environmentálnych služieb ich špecializovaným poskytovateľom.

Výnosy za ochranu ŽP sú tvorené príjmami, ktoré organizácie získajú za predaj svojich výrobkov a technológií, prístrojov a komponentov na ochranu ŽP iným subjektom. Ide o predaj technológií na ochranu ŽP, ak organizácia takého vyvinula, alebo odkúpila s právom ďalšieho predaja a za poskytovanie služieb na ochranu ŽP pre iné subjekty, ak takéto v rámci svojej činnosti poskytuje.

Tabuľka 216. Pokuty uložené orgánmi štátnej správy pre životné prostredie v období rokov 1993 - 2004 (tis. Sk)

Oblasť príjmov a výdavkov	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Investície na ochranu ŽP hradené zo štátnych zdrojov	1 221 075	972 013	899 167	1 195 411	1 070 774	891 491	797 000
Investície na ochranu ŽP hradené zo zahraničných zdrojov	7 008 421	682 031	377 289	133 748	2 164 044	328 000 ¹⁾	135 000 ¹⁾
Bežné náklady na ochranu ŽP	7 036 448	13 254 532	6 666 920	9 209 273	11 485 181	11 389 498	13 886 000
Vnútropodnikové náklady mzdové	434 349	1 476 547	508 619	612 137	842 778	877 277	912 000
Vnútropodnikové náklady – ostatné	3 188 770	4 281 270	3 083 225	4 892 388	5 579 150	5 290 254	4 849 000
Náklady organizácie na ochranu ŽP hradené iným subjektom	2 464 240	5 455 697	2 253 695	2 653 205	2 919 064	2 991 248	1 492 000
Poplatky a platby štátnym orgánom a organizáciám							
Platby súkromným osobám a organizáciám	949 089	2 041 018	821 381	1 051 543	2 144 189	2 230 719	6 631 000
Výnosy z ochrany ŽP							
Tržby za predaj výrobkov, prístrojov a komponentov	610 971	536 144	641 788	659 868	709 743	106 022	111 000
Tržby za predaj technológií	509	3 300	1 882	16 116	1 100	30	0
Tržby za poskytnuté služby	328 985	412 828	307 421	477 601	1 056 806	1 497 401	4 497 000

Zdroj: ŠÚ SR

Osvetová činnosť zvyšuje všeobecnú kultúrnu a vzdelanostnú úroveň ľudí tým, že... prehľbuje vzťah k vlastnému štátu, ... a k starostlivosti o životné prostredie.

§ 2 ods. 2 zákona č. 61/2002 Z.z. o osvetovej činnosti

● VEDA, VÝSKUM A ENVIRONMENTÁLNA OSVETA

Veda a výskum

Základným dokumentom pre aktivity v oblasti vedy a výskumu v roku 2004 bola **Koncepcia výskumu a vývoja v pôsobnosti MŽP SR do roku 2005** V rámci rezortu prostredníctvom ŠGÚDŠ boli riešené štyri výskumné úlohy:

- Tektogenéza sedimentárnych panví Západných Karpát
- Tepelno-tlakové zmeny v zemskej kôre Západných Karpát, opakovateľnosť v blízkej i vzdialenej budúcnosti
- Základné hydrogeologické mapy vybraných regiónov Slovenska
- Zdravá pitná voda - súčasť potravinového reťazca.

ŠGÚDŠ sa podieľal i na riešení úlohy „Vplyv geologických faktorov na kvalitu života“ v rámci Prierezového štátneho programu výskumu a vývoja „Kvalita života - zdravie, výživa a vzdelávanie“, ktorého gestorom je MVRR SR.

Koordinácia výskumu s cieľom zabezpečiť ďalšie priority v oblasti životného prostredia bola realizovaná formou dohôd o spolupráci so Slovenskou akadémiou vied (SAV) a Slovenskou technickou univerzitou (STU).

Výskum a monitoring na SAV v roku 2004 pokračoval prostredníctvom projektov VEGA, 5.-6. rámcového programu EÚ, programu COST a ďalších. Počet environmentálne zameraných projektov VEGA riešených a financovaných z rozpočtu SAV bol 92 a počet projektov medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce bol 52. Vybrané výsledky projektov boli medializované na šiestich tlačových besedách s témami napr.:

- **Globálne zmeny a infekčné choroby**
- **Vplyv globálnych klimatických a spoločenských zmien na šírenie novo sa objavujúcich chorôb na Slovensku**
- **Invázne cudzokrajné rastliny a ich ekologický a zdravotný význam**
- **Cesta ku zdravším potravinám.**

Výsledkom spolupráce SAV, univerzít a MŽP SR je vydanie Atlasu krajiny SR, ktorý zachytáva doterajší vývoj a stav krajiny SR.

Geologický ústav SAV a geofyzikálny ústav SAV v roku 2004 priebežne realizovali medzinárodné projekty - **Výskum litosféry na základe refrakčných seizmických profilov v strednej Európe CELEBRATION 2000 a SUDETES 2003.**

V spolupráci s MŽP SR SAV pokračovala v riešení projektov **Monitorovanie seizmických javov na území SR** pre potreby ČMS - geologické faktory, **Integrovaný manažment krajiny - reprezentatívne geoeologické systémy, Development of the National Biosafety Framework** a iných.

SAV a MŽP SR ďalej spolupracovali pri **posudzovaní používania geneticky modifikovaných organizmov**. Na konferencii European Network of GMO Laboratories (ENGL) zástupcovia SR podpísali protokol o prijatí prístupových krajín do ENGL. Boli vypracované metodiky na posudzovanie možných rizík používania GMO a na vypracovávanie havarijných plánov. Organizovali sa školenia a boli vydané príručky, propagačné materiály, monografia "Geneticky modifikované organizmy" a publikácia pre VŠ študentov "Techniky rekombinantných DNA". Podmienky pre vybudovanie referenčného laboratória sa vytvárajú na Ústave molekulárnej biológie SAV.

Výskumné aktivity v roku 2004, zamerané na oblasť zneškodňovania POPs, boli realizované v úzkej súčinnosti s Fakultou chemickej a potravinárskej technológie (FCHPT) STU Bratislava. V rámci prípravy SR na úlohy v oblasti

POPs vrátane PCB vyplývajúce z nového nariadenia EP a Rady č. 850/2004 Katedra environmentálneho inžinierstva FCHPT STU vypracovala návrh na riešenie projektu z oblasti zneškodňovania odpadov. V decembri 2004 STU pripravila odborný seminár „Štúdium environmentálneho inžinierstva na STU Bratislava“.

Environmentálna osвета

V zmysle platnej **Koncepcie environmentálnej výchovy a vzdelávania** schválenej uznesením vlády SR č.846/97 pokračoval rezort životného prostredia v plnení úloh a jej aktualizácii.

Oblasť aktivít environmentálnej výchovy a vzdelávania nadväzovala na rozvoj medzisektorovej spolupráce ako základnej koncepcijnej línie predchádzajúceho obdobia a opierala sa najmä o spoluprácu subjektov v rámci zriaďovateľskej pôsobnosti samotného MŽP SR ako i MŠ SR a mimovládnych organizácií. V roku 2004 boli jednotlivé konkrétne úlohy environmentálnej výchovy a vzdelávania plnené v gescii odborných organizácií a ich zložiek. Cieľom MŽP SR bolo zabezpečiť dostatočnú diverzitu činností a aktívne plniť úlohy, vyplývajúce z uznesení vlády SR pre koncepciu celoživotného vzdelávania, štátnu politiku detí a mládeže, komunikáciu a prácu s verejnosťou.

Aktivity odborných organizácií rezortu pokrývali problematiku celoživotného vzdelávania v oblasti životného prostredia, cieľovo sa zameriavali na neformálnu výchovu pre rôzne stupne školského systému, osvetu verejnosti a na odborné vzdelávanie špecialistov pre životné prostredie. Z hľadiska svojej činnosti a pôsobnosti sa v najväčšej miere podieľali na aktivitách environmentálnej výchovy a vzdelávania jednotlivé Strediská environmentálnej výchovy SAŽP, ZOO Bojnice, Slovenská správa jaskýň, Slovenské banské múzeum, Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva, Výskumný ústav vodného hospodárstva.

K najvýznamnejším aktivitám v oblasti environmentálnej osvetu v roku 2004 patrili:

◆ Výstavy a prezentácie

Ekotechnika - Incheba Bratislava 19.4. - 22.4.2004 Medzinárodná výstava s odborným sprievodným programom.

Enviro Nitra 21.4. - 25.4.2004 Spoločensko-vedná výstava so zameraním na výchovu mládeže k ochrane prírody.

Kamenár Trenčín 16. - 18. 11.2004 Na tejto výstave vzhľadom na jej zameranie dostal priestor najmä ŠGÚDŠ. Súčasťou bol aj odborný geologický seminár, ktorý zabezpečovalo MŽP SR v spolupráci so Slovenským cechom kamenárov, ŠGÚDŠ, SMOPaJ a SBM.

Okrem týchto výstav sa realizovali v rámci rezortu mnohé expozície a výstavy ako napr.:

- **nová stála výstava vo vstupnom areáli Ochtinskej aragonitovej jaskyne** - výstava pozostáva z troch hlavných častí: Jaskyne na Slovensku, Svetové prírodné a kultúrne dedičstvo, Ochtinská aragonitová jaskyňa. Jej vernisáž sa uskutočnila dňa 27. októbra 2004 v rámci vedeckého kolokvia pri príležitosti 50. výročia objavenia jaskyne

- **Chránená príroda Slovenska** - výstava prezentujúca sieť veľkoplošných chránených území, národné parky a chránené krajinné oblasti Slovenska a ich prírodné hodnoty. Výstava bola sprístupnená 16.4. a trvala do 20.05.2004. (Výstavné priestory SBM, Bergericht Banská Štiavnica)

- **Ochrana prírody a kultúrneho dedičstva v karikatúre** - III. ročník medzinárodnej súťažnej výstavy a XVI. ročník slovenskej výstavy so zameraním na výchovu k ochrane životného a kultúrneho dedičstva. Výstava bola sprístupnená verejnosti 12.11.2004. (SBM Banská Štiavnica, Maďarsko -Sopron, Rakúsko -Wien, Česká republika - Moravská Třebová)

- **My sa nevieme sťažovať nahlas** - 6. ročník súťažnej prehliadky detskej a študentskej tvorivosti s environmentálnou tematikou v spolupráci s Podsitnianskym osvetovým strediskom so sídlom v Banskej Štiavnici a Galériou J.Kollára v čase od 7.4-28.5.2004.

◆ Konferencie, semináre, prednášky, školenia

V roku 2004 MŽP SR zabezpečovalo v spolupráci s odbornými organizáciami rezortu množstvo podujatí pre odbornú aj širokú laickú verejnosť ako napr.:

- **8. medzinárodné sympóziom o pseudokrasi** - pod záštitou Medzinárodnej speleologickej únie (UIS) sa uskutočnilo v dňoch 25. -29. mája 2004 v SEV SAŽP Drieňok na Teplom Vrchu za účasti 10 štátov Európy. V rámci sympózia sa uskutočnilo zasadnutie Komisie UIS pre pseudokras (súčasťou podujatia bol aj vydaný zborník referátov),

- **vedecké kolokvium pri príležitosti 50. výročia objavenia Ochtinskej aragonitovej jaskyne** - v dňoch 27. - 28. októbra 2004 v SEV SAŽP Drieňok na Teplom Vrchu, vrátane slávnostnej prehliadky jaskyne,

- **TOP** - stretnutie ministra s podnikateľskou a priemyselnou sférou - pravidelné stretnutie k problematike environmentálnej legislatívy - jún 2004

- **Svetový deň vody - konferencia,**

- **Konferencia mladých hydroológov,**

- **Konferencia mladých meteorológov,**
- **Konferencia mladých klimatológov,**
- **Vzdelávanie štátnych zamestnancov v prípravnej štátnej službe** - kompletne organizačné a tematické zabezpečenie školení zamestnancov v prípravnej štátnej službe - v odbore životné prostredie. Cieľom školení bola odborná príprava pracovníkov na získanie osobitných kvalifikačných predpokladov a príprava na kvalifikačnú skúšku,
- **Odborné vzdelávanie štátnych zamestnancov v dočasnej štátnej službe** - kompletne organizačné a tematické zabezpečenie školení zamestnancov v dočasnej štátnej službe - v odbore životné prostredie v rozsahu päťdňových seminárov, cieľom ktorých je doplnenie požadovaných vedomostí a schopností potrebných na plnenie úloh štátnej správy,
- **Environmentálna výchova pre telesne postihnutú mládež** - projekt bol určený pre postihnutých i zdravých žiakov, učiteľov a pre centrá environmentálnej výchovy. Jeho cieľom bolo poskytnúť mladým ľuďom s postihnutím lepší prístup k efektívnemu environmentálnemu vzdelávaniu v teréne a umožniť im pozitívne prispieť k zlepšeniu a rozvoju ich vlastného prostredia. Projekt prebieha pod vedením FSC (UK) v spolupráci s odbornými organizáciami z Poľska, Lotyšska, Bulharska a Talianska a má viacero etáp,
- **Medzinárodný environmentálny výmenný tábor** - v spolupráci s Maďarskom, tábora sa zúčastnili víťazi školských súťaží, na Slovensku v krásnom prostredí Počúvadla a v Maďarsku v Národnom parku Fertő-Hanság,
- **9. Medzinárodná konferencia „ Culture and Environment“** Medzinárodná konferencia s medzinárodnou účasťou s názvom Living in the rural Europe organizovaná 25. - 27. 11. 2004, UNESCO - Chair for Ecological Awareness and Sustainable Development Fakulty Ekológie a Environmentalistiky v spolupráci s MŽP SR a SAŽP.

◆ **Festivity, súťaže, filmy a projekty pre verejnosť**

Aj v tejto oblasti sa v roku 2004 uskutočnilo mnoho podujatí. Medzi najvýznamnejšie patrili:

- **ENVIROFILM 2004** - X. medzinárodný festival filmov, TV programov a videoprogramov s tematikou tvorby a ochrany životného prostredia. Festival sa uskutočnil v termíne 04.- 0.8. mája 2004 v Banskej Bystrici, vo Zvolene a v Banskej Štiavnici. Do hlavnej filmovej súťaže bolo prihlásených 108 filmov z 20 krajín celého sveta. Okrem súťažnej prehliadky filmov, organizátori pripravili množstvo sprievodných podujatí vo všetkých troch usporiadateľských mestách:

- **Putovanie po krajinách Európskej únie** - Súťaže pre deti a mládež o prírodných zaujímavostiach, kultúre a histórii členských krajín EÚ,

- **Zelený svet** - udeľovanie cien IX. Medzinárodnej súťaže umeleckej tvorivosti detí a mládeže na tému Krajina mojich snov v kategóriách výtvarná tvorba, fotografia a detský animovaný film,

Zem pre všetkých - naša budúcnosť zdravá a čistá Európa - II. ročník celoslovenskej literárnej súťaže stredoškôľakov

- **Festival kumštu a remesla** - v termíne 07. - 08.05.2004 v priestoroch Starého zámku v Banskej Štiavnici

- **Hypericum - pohybovo vedomostná súťaž pre mládež**

- **Prehliadka filmov z archívu Slovenského filmového ústavu** pod názvom Zem pokropená krvou o krajine a ľuďoch povstaleckého územia, Korene človeka v krajine jeho života,

- **Tanec modrých anjelov** - celosvetová premiéra filmu režiséra S. L. Lichtaga a beseda s tvorcami z Česka, USA a Dominikánskej republiky,

- **Besedy so študentami** na tému globálne environmentálne problémy a o ochrane veľrýb a prístupu SR k medzinárodnému dohovoru o kontrolovanom love veľrýb,

- **Filmové mystériá Pavla Barabáša** - prehliadka tvorby a beseda s autorom.

Prehliadka filmov z partnerských festivalov asociácie Ecomove International za účasti **riaditeľov zahraničných festivalov,**

- **Medzinárodný seminár Film a životné prostredie** - umenie ako prostriedok ovplyvňovania environmentálneho povedomia.

Kópie súťažných filmov vo videotéke SAŽP so slovenským dabingom slúžia k podpore environmentálnej výchovy pre všetkých záujemcov.

V rámci festivalu bola verejnosti sprístupnená **výstava „Rezort životného prostredia SR - súčasť environmentálnej Európy“** a uskutočnili sa **Semináre pre starostov obcí na tému Odpadové hospodárstvo** - aktuálne legislatívne zmeny, Štrukturálne fondy.

- **Letná škola ochrany životného prostredia** - projekt za účasti 29 denných a 5 externých študentov študijnej kombinácie environmentálna výchova katedry ekológie a environmentálnej výchovy UMB v Banskej Bystrici. Program pobytu bol zameraný na blokové vyučovanie troch odborných predmetov - psychosociálny výcvik, estetické aspekty životného prostredia a regionalistika.
- **Medzinárodný letný tábor INEX** - sústredenie žiakov zo 14 krajín sveta v Banskej Štiavnici.
- **Projekt živá galéria (SBM)** - spolupráca so školami pri zvyšovaní environmentálneho povedomia žiakov a študentov. Žiaci MŠ, ZŠ realizovali výuku výtvarnej výchovy premietalo sa video s ekologickou tematikou ako aj krajinárskou. Pri tejto príležitosti sa uskutočnilo v stálej expozícii starého umenia a diela E. Gwerka a J. Kollára 5 prednášok a besied zameraných na krajinársku tvorbu týchto dvoch najvýznamnejších banskoštiavnických maliarov 20. storočia. Študenti sa oboznámili s ich biografiou, profesionálnym zameraním, filozofiou tvorby, ako aj porovnávali krajinu na obrazoch so súčasným stavom. Na prednáškach sa zúčastnilo 100 študentov
- **Projekt Škola v múzeu** - akcie zamerané na spoluprácu so školami pri zvyšovaní environmentálnej výchovy žiakov a študentov na pôde SBM v Banskej Štiavnici
- **Dobudovanie informačného centra vo vstupnom areáli jaskyne Domica - II. etapa** (inštalácia náučných panelov, vitrín a audiovizuálnych zariadení v interiéri vstupného areálu, úprava vonkajšieho priestoru pri pamätnom kameni národného parku s nástupom na náučný chodník
- **Zriadenie Banskštiavnického Geoparku** - prezentácia geologickej stavby, montanistiky, ekológie a ich vplyv na životné prostredie v UCT Banská Štiavnica a Štiavnické Bane.
- **Deň otvorených dverí** pri príležitosti Svetového dňa meteorológie a Svetového dňa vody (SHMÚ)
- **Tvorivá anketa Počuj hlas Zeme** - ZOO Bojnice

◆ **Publikačná činnosť**

Medzi najvýznamnejšie periodiká vydávané v rámci rezortu životného prostredia patria:

Vestník MŽP SR, časopisy Enviromagazín, Aragonit, Mineralia Slovaca, Slovac Geological Magazin, Chránené územia Slovenska, Ochrana prírody Slovenska, Vodohospodársky spravodajca. Okrem nich bolo v roku 2004 vydaných niekoľko zborníkov, edukačných pracovných listov, náučných brožúr, plagátov a skladačiek.

◆ **Granty**

V rámci grantovej súťaže MŽP SR "Zelený projekt 2004", určenej na finančnú podporu environmentálnych projektov mimovládnych organizácií, bolo v roku 2004 celkovo finančne podporených 29 projektov v celkovej výške cca 1 mil. Sk. Z toho v I. kole bolo podporených 21 projektov vo výške 880 000 Sk a v II. kole bolo podporených 8 projektov v celkovej výške 262 260 Sk.

Sprístupňovanie environmentálnych informácií

V roku 2004 nadobudol účinnosť **zákon č. 205/2004 Z.z.** o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí. Potreba jeho prijatia vyplynula z medzinárodného dohovoru EHK OSN o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhuský dohovor). Kým väčšina mnohostranných dohôd o životnom prostredí pokrýva záväzky, ktoré majú strany voči sebe, Aarhuský dohovor pokrýva záväzky, ktoré majú strany voči verejnosti. Je dôslednejší ako ktorýkoľvek iný dohovor v stanovovaní jasných záväzkov pre strany a verejné inštitúcie vo vzťahu k verejnosti, pokiaľ ide o prístup k informáciám a účasti verejnosti na rozhodovaní v záležitostiach životného prostredia.

V rámci plnenia ustanovení zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám MŽP SR zabezpečuje prostredníctvom Kancelárie pre verejnosť kontakt so širokou laickou, ale aj odbornou verejnosťou. Jeho činnosť spočíva nielen v informovaní verejnosti o problematike životného prostredia, ale aj v úzkej spolupráci s odbornou priemyselnou sférou, školstvom a ústavmi SAV. Poskytovanie informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa v rámci pôsobnosti MŽP SR riadi Smernicou MŽP SR z 27. decembra 2000 č. 4/2000-1.3 o postupe sprístupňovania informácií v rezorte životného prostredia v súlade s predmetným zákonom.

V roku 2004 bolo v centrálnej evidencii žiadostí podľa zákona č. 211/2000 Z.z. zaevidovaných 4 411 žiadostí. Najviac zaevidovaných žiadostí podávaných zo strany verejnosti bolo prostredníctvom "Zelenej linky". Priamo počas telefonického rozhovoru bolo zaevidovaných 3 752 žiadostí, poštou bolo doručených a následne zaevidovaných 79 žiadostí, faxom 20. Priamo v kancelárii pre verejnosť bolo vybavených 120 osobných žiadostí.